

***Escherichia coli* verotoxígena (ECVT)**

Característiques microbiològiques

Escherichia coli és un bacteri molt comú del tub digestiu dels humans i dels animals de sang calenta. La majoria de les soques de *E. coli* no són perilloses. No obstant això, algunes soques fabriquen toxines, anomenades verotoxines o toxines de tipus shiga, que poden causar trastorns greus a les persones. Aquestes soques reben noms diferents: *E. coli* verotoxígenes (ECVT), *E. coli* productores de toxines shiga (STEC) o *E. coli* enterohemorràgiques (ECEH).

Les soques d'ECVT es multipliquen a temperatures entre 6 i 50 °C, amb una temperatura òptima al voltant de 37 °C, i a un pH mínim de 4,4 i a una activitat d'aigua mínima de 0,95.

El serotip que s'associa més freqüentment amb la malaltia humana i de què es disposen més dades és l'ECVT O157:H7 (taula 1).

Taula 1. Característiques de creixement d'ECVT O157:H7

	Òptima	Mínima	Màxima
temperatura °C	40	6-7	45,5
pH	6,9	5,5	9,4
a _w	0,995	0,95	—

Reservoris d'ECVT

Sembla que el tracte intestinal dels remugants sans, principalment bovins i ovins, és el reservori més important d'ECVT. Altres animals com les cabres, els porcs, els cavalls, l'aviram, els gossos i els gats poden actuar com a reservori.

Els animals portadors no mostren cap signe clínic i eliminen els ECVT per les

femtes. El 2007, dotze països de la UE van notificar casos d'ECVT en animals (taula 2).

Taula 2. Casos notificats d'ECVT en animals a Espanya i a Europa. Any 2007

	Espanya	Europa
mostres	312	5.154
positives	53	188
percentatge positives	17%	3,6%

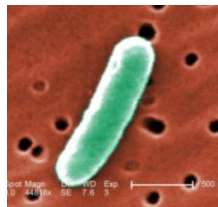
La carn de boví crua o poc cuita, especialment la carn picada, representa freqüentment una font d'infecció. Altres aliments són els vegetals, la fruita i l'aigua contaminats amb fems.

Escherichia coli verotoxígena en humans

La simptomatologia s'inicia amb forts dolors abdominals, seguits de diarrea aquosa que esdevé sanguinolenta. S'han descrit casos sense sang. La febre és inexistent o baixa. L'evolució és favorable de manera espontània en alguns dies, però en un 10%-15% dels afectats, principalment menors de 5 anys i adults majors de 65 anys, es produeixen complicacions greus, com ara la síndrome hemolíticourèmica, que pot acabar en molts casos amb seqüeles renals cròniques, en general benignes, i en alguns pocs casos, amb la mort.

Durant l'any 2007 es van notificar gairebé tres mil casos a la UE. La distribució geogràfica va ser molt irregular i va afectar sobretot el Regne Unit i Alemanya (38% i 29% dels casos, respectivament). A Espanya només se'n van declarar 18 casos, dels quals vuit eren de Catalunya.

Un 54% dels casos notificats a Europa, i tots els notificats a Espanya, corresponen al serogrup O157.

Els aliments no són la única via de transmissió. L'ECVT es pot transmetre per beure-hi aigua contaminada i pel contacte directe amb animals portadors, per exemple, en visites escolars a granges. També és molt important la transmissió secundària persona a persona, sobretot en l'àmbit familiar, escolar i de centres d'atenció de gent gran.

El control a Catalunya

D'acord amb les dades dels programes oficials de control de l'Agència de Protecció de la Salut i de l'Agència de Salut Pública de Barcelona, durant el 2009 es van analitzar 276 mostres de carn fresca (boví, oví, porcí i aviram), preparats de carn, plats preparats a base de carn o de productes de la pesca i llet crua. Únicament se'n va detectar la presència en 6 mostres, cosa que representa una taxa de conformitat del 98%. Els aliments implicats han estat la carn d'oví i de gall d'indi refrigerades, preparats de carn de pollastre, delícies de pollastre i bastonets de lluç.

Recomanacions per reduir el risc

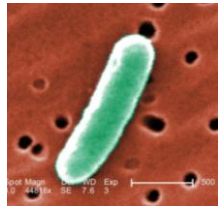
L'origen d'ECVT en els aliments es una contaminació fecal dels aliments, ja sigui per una manca d'higiene durant l'evisceració de les canals a l'escorxador o per l'ús d'aigües o fems contaminats d'animals portadors als cultius de vegetals. També els aliments cuinats a

punt per consumir han causat brots infecciosos com a conseqüència de contaminacions encreuades amb materia primera contaminada. És important que les empreses alimentàries apliquin un bon sistema d'anàlisi de perills i punts de control crític que garanteixi l'absència d'ECVT en els seus productes.

Recentment la Food Standards Agency (FSA) ha elaborat una guia per prevenir la contaminació d'ECVT O:157 destinada als elaboradors d'aliments a punt per consumir (ready-to-eat). Les mesures de control que recomana aquesta guia també es poden aplicar per prevenir la contaminació per salmonel·la i campilobàcter, i són:

1. La separació efectiva d'equips i personal que manipulen la matèria primera d'aquells que manipulen els aliments a punt per consumir, a fi d'evitar la contaminació encreuada.
2. La neteja i la desinfecció eficaces dels equips, estris i roba de treball.
3. La manipulació higiènica dels aliments: rentada rigorosa de mans i manipulació dels aliments a punt per consumir utilitzant utensilis i guants per minimitzar el risc de contaminació.

Les ECVT no són termoresistents, per tant es poden eliminar amb un tractament tèrmic que destrueixi la salmonel·la, com ara 65 °C durant 1 minut en el centre d'una peça de carn de vedella.

MÉS INFORMACIÓ

- [E. coli O157 control of cross-contamination. Guidance for business operators and enforcement authorities.](#) FSA, febrer de 2011.
- [Informe de les zoonosis transmeses pels aliments i de la resistència antimicrobiana a Catalunya.](#) Any 2007. ACSA, 2010.
- [Les souches de Escherichia coli producteurs de shigatoxines \(STEC\).](#) ANSES.
- [Escherichia coli O157:H7 \(EHEC\).](#) US FDA.
- [Enterohemorrhagic Escherichia coli \(EHEC\).](#) Organització Mundial de la Salut.
- [Scientific Opinion of the Panel on Biological Hazards \(BIOHAZ\) - Monitoring of verotoxigenic Escherichia coli \(VTEC\) and identification of human pathogenic VTEC types.](#) EFSA, 2007.
- [Intestinally Pathogenic Escherichia coli. Microbiological Specifications of Food Pathogens.](#) International Commission on Microbiological Specifications of Food Pathogens.